

SANDER BLOM
**DODEN
HERDENKING**

THRILLER

palm|slag

Ontwerp omslag: vandijk ontwerpt, Eindhoven
Ontwerp binnenwerk: Palmslag, Groningen
Fotograaf auteursfoto: Niels Brouwers

© 2021 Uitgeverij Palmslag | Sander Blom
www.sanderblomfilms.nl
www.palmslag.nl
info@palmslag.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit boek mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, internet, fotokopie, microfilm of op welke andere (digitale) wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, internet, photoprint, microfilm or any other (digital) means without written permission from the publisher.

ISBN 9789493059993
NUR 305

*'Never in the field of human conflict was so much owed by so many
to so few.'*

- Winston Churchill, 1940

'In modern warfare there are no victors: there are only survivors.'

- Lyndon B. Johnson

Proloog

Vrijdag 5 april 2019

22.51 uur

Ze sloeg linksaf waar ze rechtsaf hoorde te gaan. Normaal nam ze een andere route vanaf zijn huis om niet herkend te worden. Sterker nog, dan zou ze pas morgenochtend teruggaan. Maar ditmaal was anders. Wat ze zojuist te horen had gekregen veranderde alles.

Haar sjaal was vochtig van het uitademen. Ze hijgde luid en de verzuring verspreidde zich door haar kuit en daarna door haar hele onderbenen. Toch trapte ze uit alle macht op de pedalen. De koude avondwind vloog langs haar gezicht.

Het was donker, de straatverlichting werkte weer eens niet in deze buurt; een bekend probleem waar ze als gemeente vaak genoeg klachten over kregen. Schichtig keek ze om zich heen, er was geen levende ziel te bekennen.

In gedachten verzonken sloeg ze de volgende bocht om. De grens van het dorp kwam in zicht. Achter de laatste huizen begon pas de echte duisternis.

Met deze informatie veranderde alles in haar voordeel. Ze zou de kwade praktijken blootleggen en een makkelijke overwinning boeken. Eindelijk zat het haar mee. Haar verdenkingen bleken terecht.

Een hond blafte naast haar. Haar blik vloog naar de rottweiler achter het hek. Zijn kop stak tussen de tralies door, de scherpe witte tanden fel oplichtend in de nacht. Ze trapte nog harder.

Een kopie van het document zat in haar borstzak. Hij had tegengestribbeld, zoals te verwachten viel. Alsof zij zich liet tegenhouden. Met deze informatie was ze onoverwinnelijk.

Ze passeerde de begraafplaats aan haar linkerhand en het laatste huis aan haar rechterhand. Zonder af te remmen nam ze de bocht naar rechts. De weg verdween in het eindeloze zwart. Een paar kilometer verderop stond een eenzame boerderij. Daarachter brandden de lichten van haar woonplaats, nu nog slechts een vage gloed aan de horizon.

Ineens trok er een rilling over haar rug. De verlatenheid was zowel vriend als vijand. Met deze nieuwe informatie voelde ze zich plotseling kwetsbaar. Wat als ze werd opgewacht?

Ze schudde de paranoïde gedachten van zich af. Ze fietste hier vaker en nooit was er wat gebeurd. Het was de schokkende ontdekking die haar gek maakte. Nogmaals scande ze de omgeving, er was niemand die haar achtervolgde.

Haar fiets kraakte bij elke omwenteling. Het flikkerende licht van de koplamp streek over de asfaltweg. Links en rechts liepen sloten langs de weg en daarachter lagen uitgestrekte akkers. Het was hier 's nachts perfect stil, ware het niet dat zij zwaar hijgde en haar fiets roestig was.

De boerderij werd groter en groter. De angst maakte ruimte voor de euforie van het moment. Deze overwinning zou ze lang koesteren. Ze had al een tijdje niet meer achterom gekeken, toen ineens een nieuw geluid klonk.

Ze keek over haar schouder. Een auto kwam haar kant op. De felle koplampen verblindden haar en snel keek ze voor zich. Ze minderde vaart en balanceerde op het uiterste stukje asfalt. Er was menig ongeluk gebeurd op deze plattelandsweggetjes. Haar achterlicht deed het en daar bovenop zat een reflector, maar je kon geen risico nemen op zo'n smal weggetje.

Het motorgeluid zwol verder aan. Heel even overwoog ze om te stoppen en in de berm te wachten tot de auto haar voorbij was. Ze corrigeerde zichzelf. De weg was breed genoeg voor een auto

en haar fiets, dat paste makkelijk. Toch beet ze op haar onderlip.

De koplampen zwenkten iets opzij en ze liet haar adem los. De voorkant van het busje passeerde ruim naast haar en ze wilde alweer verder naar links sturen toen het misging. Het voertuig draaide plots hard naar rechts. De achterkant klapte tegen haar voorwiel en voor ze het wist vloog ze door de lucht. Instinctief liet ze het stuur los en bereidde ze zich voor op de landing. Het was tevergeefs. Ze wist niet meer wat boven en onder was. Met een harde smak landde ze in het gras. Een felle, brandende pijn trok door haar rechterarm.

Plotseling was het stil. Ze rook de geur van nat gras en zompige klei. Haar lichaam deed overal pijn. Ze durfde haar arm niet te bewegen. Die was gebroken, dat kon niet anders. Een zacht gekreun ontsnapte aan haar lippen. Verderop sloeg een autoportier dicht.

‘Klootzak,’ fluisterde ze, niet omdat de bestuurder het niet mocht horen, maar omdat het simpelweg niet lukte om meer geluid te maken. Het was de stekende pijn in haar rechterarm die de meeste aandacht opeiste.

Ze verwachtte elk moment een paniekerige stem die informeerde of het goed met haar ging. Nu al was ze kwaad vanwege de achterlijke vraag. Natuurlijk ging het niet goed met haar. Ze was aangerezen door een idioot die niet goed oplette.

De vraag kwam nooit. In plaats daarvan landde een zwaar voorwerp op haar achterhoofd en verloor ze het bewustzijn.

Zwaar hijgend bleef hij staan. Ze was dood, dat moest wel. De geluiden die haar schedel maakte toen hij er met de honkbalknuppel op inhakte, hadden zijn maag doen kantelen. En hij wist niet eens meer hoe vaak hij had geslagen. Meer dan één keer, minder dan tien.

Zijn arm trilde. In het duister zag hij de zwarte bloedvlek op het hout en hij voelde de aandrang om in paniek te raken. Met moeite

drukte hij dat weg. Hij dwong zichzelf om rustig te blijven, om na te denken over de vervolgstappen.

De omgeving was donker, de buitenlamp van de boerderij verderop het enige zichtbare licht. In de verte scheen de oranje gloed van Baflo tegen het wolkendek. Er hing een onwerkelijke rust die in totaal contrast stond met zijn eigen gevoelens. Slechts het roepen van een uil klonk. De stilte hielp hem te kalmeren. Hij had dit nu gedaan, er was geen weg terug.

Toen kwam hij in beweging. Hij liep naar het busje en opende de laadruimte. De honkbalknuppel wikkelde hij in een doek en legde hij weg. Daarna tilde hij haar fiets op, waarvan het voorwiel verwrongen was. De scherven van de gebroken voorlamp verzamelde hij allemaal en legde hij naast de fiets in de bus.

Daarna was haar lichaam aan de beurt, hij kon het niet langer uitstellen. Met een van afschuw vertrokken gezicht pakte hij haar armen beet. Het voelde gek om iets vast te pakken dat nog warm was, dat tien minuten geleden nog had geleefd en dat door zijn toedoen nu dood was. Hij zette zich over zijn eigen weerzin heen.

Kreunend tilde hij haar bij de armen op en sleepte het onbeweeglijke lichaam naar de wagen. Met een uiterste krachtsinspanning trok hij haar aan boord. Hij stapte over haar heen en sprong weer op het asfalt.

De berm zag er onaangeroerd uit. Er lag geen plas bloed, geen duidelijke afdrukken voor de kijker die niet wist wat hier gebeurd was. Tevreden knikte hij. Nogmaals scande hij de omgeving, die nog net zo verlaten was als daarnet.

Snel klom hij in de laadruimte. Hij sloot de deur en deed de zaklamp van zijn mobiel aan. Hij wist wat hem te doen stond. In het kille licht ging hij aan de slag. Hij had nog veel te doen voor hij het lijk kon dumpen. En ook daarna was het niet zomaar klaar.

Ze was slechts de eerste.

1

23 oktober 1942

Met een oorverdovend kabaal boorden de kogels zich in de Spitfire. Chris kromp ineen, terwijl hij de stuurknuppel uit alle macht naar zich toe trok. De bocht was zo scherp dat zijn hoofd licht werd. Het mocht niet baten, weer klonken harde knallen.

In het plaatwerk naast de motor verschenen gaten. Meerdere kogels raakten het gepantserde glas van de cockpit. Hij wachtte op de pijn in zijn lijf die niet kwam. Het Duitse vliegtuig scheerde over hem heen en de rust keerde tijdelijk terug.

Van opluchting was nauwelijks sprake. Het was voorbij. De motor was geraakt en dikke zwarte rook ontnam Chris het zicht. Hij hoorde de motor haperen en vervolgens stoppen. Hij schreeuwde woedend. Het klonk raar gedempt in de cockpit.

Dit was zijn eigen stomme fout, hij wist het. Tien minuten geleden was hij nog in achtervolging geweest op de Duitse Focke Wulf toen het leek alsof die met motorproblemen huiswaarts keerde. Hij was uit op wraak voor het verlies van Gordon en verloor zichzelf daarin. Het bleek een list. Chris had te veel brandstof verbruikt met de achtervolging en was boven Noord-Nederland omgekeerd. Toen ging de Duitser plots in de aanval.

Een onwerkelijke stilte hing in de cockpit nu zijn Spitfire een zweefvliegtuig was geworden. Tot nu toe had hij zijn vliegtuig altijd thuis gekregen. Soms met veel moeite, maar het was altijd gelukt. Dit keer was dat onmogelijk. Hij dacht aan collega Alfie en zijn misvormde, verbrande gezicht. Het was zaak om zo snel mogelijk uit deze tikkende tijdbom te klimmen.

Chris maakte zijn helm en gordels los, controleerde de draagriem met zijn pistool en stak de kleine, verfrommelde foto van Liza in de zak van zijn overall. Vervolgens schoof hij de cockpit open. De stilte maakte plaats voor het klapperen van de wind. De zwarte rook was zo dik dat hij weinig anders zag en hij rook de penetrante geur van verbrande olie.

Ook onder hem was niets dan rook, hij had geen idee hoe hoog hij zat. Het vliegtuig kon elk moment de grond raken. Hij deed een schietgebedje, raakte een laatste keer de vertrouwde stuurknuppel aan en klom uit zijn vliegtuig.

De wind sloeg zijn haren opzij en zijn maag trok samen toen de vrije val begon. De lucht suisde om hem heen. Toen was hij uit de rook, direct gevolgd door een harde ruk aan zijn lijf. De parachute opende en zijn maag kwam tot rust.

Verderop cirkelde de Duitser, ongetwijfeld verguld met zijn succes, net zoals Chris zo vaak de euforie door zijn aderen had voelen stromen na een gevecht op leven en dood. De adrenaline, de wetenschap dat één enkele fout het definitieve einde betekende, de wraakgevoelens voor al die overleden jongens die Chris onder zijn hoede had gehad, het kwam allemaal tot uitbarsting zodra het gevecht beslecht was. Maar ditmaal was hij de verliezer.

Met een triest gevoel zag hij de Spitfire verder zweven. Een zwart rookspoor tekende de afgelegde route van het vliegtuig af tegen de grijze wolken om vervolgens langzaam in het niets op te lossen.

Plots sloegen de vlammen uit de motor. Het toestel kantelde en stortte richting de grond. Met een noodvaart boorde het zich in een weiland. Een doffe explosie dreunde door de omgeving en een grote vuurbal betekende het definitieve einde van zijn trouwe Spitfire.

Veel tijd om te rouwen had Chris niet. De grond kwam snel dichterbij. Hij zag een dorp in de verte, de kerktoren verreweg het hoogste punt te midden van tientallen huizen. Daaromheen waren niets dan landerijen. Zijn eigen koers leidde hem naar een van de vele kale akkers.

Het Duitse vliegtuig draaide een laatste rondje en ging ervandoor. Nu was Chris helemaal alleen in de stilte. Op de grond waren geen soldaten zichtbaar, er was sowieso niemand te bekennen. Het was een uitgestrekte, lege vlakte met bruingroene weilanden en hier en daar een sloot. Een windvlaag dreef hem naar een rij bomen naast een zandpad.

Vlug probeerde hij bij te sturen, maar het was te laat. Hij zette zich schrap en hield zijn elleboog voor zijn ogen. Takken zwiepten in zijn gezicht en andere braken af. Een buigzaam exemplaar drukte pijnlijk tegen zijn voorhoofd. Hij rook natte takken, rottende bladeren, herfst. Eindelijk kwam hij tot stilstand.

Hij sloeg alles uit zijn gezicht en opende zijn ogen. Zijn benen bungelden door de takken die hem met vereende krachten op zijn plek hielden. De parachute dwarrelde over hem neer en ontnam hem het zicht op de omgeving. Snel pakte hij het mes uit zijn laars. Hij was amper klaar met het doorsnijden van de touwen of hij hoorde het aanzwellende geluid van een motor.

Kreunend wurmde hij zich naar beneden. Af en toe viel hij een stukje, om opgevangen te worden door ander, vochtig hout. Zijn handen waren glibberig en bedekt met groen mos. De kale boom bood goed weerstand. Eindelijk was hij laag genoeg om onder de parachute door te kijken.

De wijde omtrek was verlaten. In de verte zag hij een eenzame boerderij aan het einde van het zandpad. Om hem heen waren niets dan akkers, slootjes en struikgewas. Alles was nat en modderig, alles was vlak. Nergens was een goede verstopplek.

Toen zag hij de bron van het geluid. Verderop, uit tegenovergestelde richting van de boerderij, reed een vrachtwagen zijn kant op. Het was onmiskenbaar een Duitse legertruck. Af en toe verdween hij uit het zicht achter bomen en struiken, maar dat zou niet lang meer duren. Chris moest maken dat hij wegkwam!

2

Maandag 8 april 2019

8.05 uur

Martins ergste vrees bleek waarheid. Vloekend minderde hij vaart. De kantoortuin was vrijwel leeg, iedereen stond in zijn glazen kantoortje. Zijn collega's keken hem vanachter het glas verwachtingsvol aan, de meesten met een feesttoeter in hun mond. Er was geen ontkomen aan.

Toen hij door de deur stapte, barstte een oorverdovend lawaai los. Een verzameling heliumballonnen dreef boven zijn stoel en daarachter aan de muur hing een groot plakkaat met het cijfer twintig in het midden, omringd door foto's van hem en collega's.

'Gefeliciteerd, Dooie!' riep Quito.

Hij antwoordde met een simpel hoofdknikje. De achternaam Doodeman had hem al vanaf zijn eerste dag bij de recherche in Groningen een voor de hand liggende bijnaam opgeleverd. Zelfs spectaculaire aanhoudingen, een schietincident waarbij hij bijna was omgekomen en die ene keer dat hij een verdachte met twee welgemikte schoten in zijn bovenbeen had gestopt in diens poging om een collega met een mes te lijf te gaan, hadden hem geen stoerdere bijnaam opgeleverd. Hij had zich erbij neergelegd.

Grijnzend gooide hij zijn tas op de stoel, terwijl de ene na de andere collega hem feliciteerde. Hij bestudeerde de fotocollage aan de muur. Alle foto's waren van hem met een of meerdere collega's. Op de oudste herkende hij zichzelf amper. Daar zat zijn donkerblonde haar netjes opzij gekamd en sprankelden zijn bruine ogen.

Dat was uit een vorig tijdperk met minder zorgen, verantwoordelijkheid en verdriet. De goedlachse Karin stond het vaakst met hem op de foto. Toen hij zich omdraaide stond ze er ook in het echt.

‘Gefeliciteerd!’ Ze omhelsde hem stevig en hij rook haar zoete parfum.

Met een diepe zucht liet hij het toe. ‘Moest dit nou echt?’

‘Kom op, stiekem vind je het leuk. Ze zijn hier voor jou hè.’

De meeste collega’s dropen snel af. Alleen Karin en Thomas bleven hangen. Martin plofte op zijn stoel neer en leunde achterover, terwijl Karin links van hem en Thomas rechts van hem tegen zijn bureau leunden.

‘Is toch leuk, zo’n jubileum?’ zei Karin.

‘Natuurlijk. Dank voor de fotocollage.’

Zijn gebrek aan enthousiasme ontging haar niet, zoals zo weinig haar ontging. Ze schudde lachend haar hoofd. Haar bruine krullen dansten op en neer. ‘Nou, jij bent echt een feestnummertje zeg.’

Hij stak zijn tong naar haar uit. Thomas gooide het over een andere boeg. ‘Morgen gaan we met een paar jongens wat drinken. Ga mee. Gewoon een paar drankjes en wat gezelligheid.’

‘Op een dinsdag?’ Martin was tien jaar ouder dan Thomas. Keer op keer verbaasde hij zich erover hoe zijn collega een haast puberale houding kon combineren met professionaliteit. Op het werk had niemand iets over hem te klagen. Daarbuiten leefde Thomas met een aantal andere jongens in een studentenflat, ging hij elk weekend uit en kwam hij qua hobby’s niet veel verder dan gamen. Een vaste vriendin had hij nooit gehad.

‘Je wordt oud,’ zei Thomas, terwijl hij opstond. Met een knip-oog verliet hij het kantoor.

‘Word ik oud?’ vroeg Martin aan Karin.

Zij was ook achter in de veertig en logischerwijs schudde ze wild haar hoofd. ‘Natuurlijk niet. Jonge goden zijn we. Of zoals de generatie van Thomas zou zeggen: hip, trendy en up-to-date.’

‘Gelukkig maar.’ Hij rolde zijn stoel naar voren en startte de computer.

‘Daar zou ik even mee wachten,’ zei Karin. ‘Linda vroeg naar je. Volgens mij mag je weer.’

Met twee treden tegelijk sprong Martin de trap af. Linda had de gewoonte om besprekingen lopend te houden, dus hij haastte zich nu naar de hoofdingang.

Daar stond ze al, een sigaret in haar rechterhand en haar telefoon met de linker tegen haar oor gedrukt. Ondanks dat ze de veertig nog niet gepasseerd was, had ze een permanent gerimpeld voorhoofd. Bij een peinzende blik, zoals nu het geval was, stonden er diepe lijnen in haar gezicht. Op die momenten leek ze ouder dan vijftig.

Ze blies rook uit via haar neus en rondde het gesprek af. Haar gezicht lichtte op toen ze hem zag. ‘Martin, laten we een stukje lopen.’

Zwijgend volgde hij haar over de parkeerplaats. De lente stond voor de deur en hij had al snel spijt van zijn winterjas. Linda was beter voorbereid met haar dunne jack.

‘Gefeliciteerd met je jubileum. Hoe gaat het met je?’ vroeg ze. ‘Prima.’

‘Hoe bevalt het werk?’

Martin antwoordde niet. Hij voelde haar blik op zijn gezicht, maar bleef stoïcijns voor zich uitkijken. Dit gesprek hadden ze de afgelopen tijd veel vaker gehad. Zijn enthousiasme nam in hoog tempo af nu het gesprek een andere kant op ging dan waar hij op hoopte.

‘Je bent nu weer tweeënhalf jaar aan het werk,’ zei Linda.

‘Een hele tijd.’

‘Nog steeds geen klachten?’

Martin zweeg. Hij wilde vragen waarvoor ze hem had laten komen, haar verzekeren dat het echt goed ging, maar hij deed beide niet. Met een lichte spanning in zijn buik liep hij verder.

Ze bereikten de stoep en Linda wees naar rechts. ‘Ik hoor geruchten dat je overweegt om ontslag te nemen. Is dat waar?’

Ondanks alles voelde Martin een kleine steek. Er was maar één iemand die dat aan Linda verteld kon hebben en hij had beter verwacht van Karin.

Linda wachtte ditmaal op een antwoord. Hij besloot eerlijk te zijn. ‘Het speelt soms door mijn hoofd.’

‘Waarom? Als er iemand is geboren voor dit werk, dan ben jij het.’

‘Je weet best waarom.’

Ze reageerde niet, hoewel ze exact wist waarom hij de afgelopen maanden was gaan twijfelen over zijn baan. En zij was de enige die hem het plezier in zijn werk kon teruggeven.

In stilte liepen ze verder. Hij hoopte dat ze hem niet alleen had laten komen om te informeren naar zijn geestelijke gesteldheid. Net toen hij wilde vragen of dat het geval was, legde ze een arm op zijn schouder en hield ze halt. ‘Denk je echt dat je er weer klaar voor bent?’

‘Dat ben ik al een hele tijd.’

De kale bomen gaven nog geen schaduw en hij voelde de zon in zijn nek. Sinds het begin van het gesprek vochten teleurstelling en hoop om voorrang. Teleurstelling over het verloop van het gesprek, hoop dat ze toch goed nieuws voor hem had. Dat vlammetje wakkerde nu weer aan.

Linda kwam weer in beweging. ‘Er is een nieuwe zaak. Harms en Thijssen zijn druk met andere onderzoeken. Jij bent de meest ervaren persoon en mijn beste optie.’

Het kwam er weinig enthousiast uit. Toch nam hij het compliment met een hoofdknikje in ontvangst. Linda bestudeerde zijn gezicht. ‘Het is een moordzaak.’

‘Dat is mijn werk.’

Ze zuchtte. ‘Dat weet ik Martin. Maar wij weten allebei dat er nogal wat gebeurd is de afgelopen jaren.’

‘Drie jaar geleden,’ verbeterde hij haar. ‘En dit is precies de reden dat ik twijfel of ik hier wel verder wil. Dat weet je best. Je weet hoe je me kunt overtuigen.’

Een glimlach speelde om haar mond. ‘Chanteer je me nou?’

‘Ik ben gewoon eerlijk.’

Linda leek op zoek naar een teken van schok, iets wat haar een goede reden gaf om hem toch nog langer in bescherming te nemen. Hij gaf haar die voldoening niet.

‘Ik wil je een kans geven,’ zei ze na een lange pauze. ‘Er is wel één voorwaarde. Ik wil dat je mij iets belooft. De afgelopen jaren zijn heel heftig geweest voor je, dat weet ik. Als je op enig moment merkt dat dit onderzoek invloed op je heeft, dat je klachten krijgt, meld je dat meteen.’

‘Uiteraard.’

Linda stopte met lopen. Ze haalde zonder te kijken een nieuwe sigaret tevoorschijn en drukte het pakje daarna weer in de kontzak van haar spijkerbroek. Haar blik bleef op hem gericht. ‘Ik meen het Martin. Het laatste wat ik wil, is dat ik je opnieuw een tijd kwijt ben omdat je stoer wilt doen en niks zegt.’

‘Je kent me toch?’ Hij lachte schaapachtig.

‘Daarom juist.’ Ze hervatte de wandeling.

Hij volgde. Er was niets dat hij liever wilde dan weer volwaardig aan de slag gaan. De afgelopen periode met inbraken, kleine overvallen en drugsdeals was veel te saai geweest en duurde al veel te lang.

Voor hen verscheen de achterkant van het Martini Ziekenhuis, wat voor Linda het teken was om zich om te draaien. ‘Ik wil dat je mij goed op de hoogte houdt. Over het onderzoek, maar ook over jou. En dan neem ik geen genoegen met “prima”.’

‘Ik ben geen klein kind,’ zei hij.

‘Je bent wel mijn verantwoordelijkheid.’

‘Vertrouw je me niet?’

Linda keek hem aan en er brak een glimlach door op haar gezicht. De fronsen in haar voorhoofd verdwenen, ineens leek ze een stuk jonger. Hij beseftte dat ze hem zonder problemen doorzag.

‘Wil je de zaak?’

‘Natuurlijk.’

‘Meld je het als het te veel wordt?’

‘Ja.’

‘Goed zo.’

Het politiebureau verscheen weer. Het grote glimmende getal zes aan de voorgevel was al van ver zichtbaar op de donkerrode bakstenen.

‘Er is vanochtend een lichaam gevonden in Baflo. De rechercheur die piketdienst had, meldde zojuist dat het vrijwel zeker om een onnatuurlijke dood gaat. Eergisteren werd de lokale wethouder Petra Lelieveld als vermist opgegeven. Het lijkt erop dat zij het is.’

Hij voelde de eerste adrenaline door zijn systeem gaan. Met Linda naast hem durfde hij nog geen uiting te geven aan zijn vreugde. Dit was waar hij drie jaar naartoe had gewerkt.

Ze keek hem aan. ‘In Baflo is al tijden veel te doen over een windmolenpark. Dit lijkt op een politieke moord. Het ligt hoe dan ook enorm gevoelig. Natuurlijk vertrouw ik jou Martin. Jij bent de beste die ik heb. Ga erheen en los het op.’

3

Maandag 8 april 2019

9.13 uur

Ze passeerden net de zoveelste flitspaal en de dienstauto trok op naar een snelheid die normaal niet was toegestaan. Groningen lag achter hen, de weidse polder voor hen. Martin zat achter het stuur, het bekende gevoel van opwinding in zijn maag. Naast hem bestuurde Karin haar mobiel.

Meer dan tien jaar werkte hij al met haar samen. Met haar bruine krullen, kleine neus en grote ogen zag ze er onschuldig uit. Hij wist wel beter. Er was niets wat haar ontging. Waar hij meestal keek naar het grotere plaatje, vergat zij de belangrijke details niet. Haar positieve houding was een prettige bijkomstigheid.

De eerste zaak waar ze samen aan werkten was die van een zware mishandeling. Hij was het gewend om met collega's te werken die hij tot vervelens toe op belangrijke zaken moest wijzen. Zijn scepsis over Karin was binnen een uur weg. Hij was zelf haast gedegradeerd tot junior door een paar van haar scherpe opmerkingen. Irritatie en bewondering hadden om voorrang gestreden en de bewondering won. Sindsdien drong hij er bij elke grote zaak op aan om met haar te werken.

'Baflo. Klein dorp, valt onder de gemeente Het Hogeland. Minder dan tweeduizend inwoners. De laatste nieuwsberichten gaan vrijwel zonder uitzondering over het windmolenpark,' zei Karin, scrollend op haar telefoon.

'Ook vrijwel het enige dat ik weet,' gaf hij toe.

‘Het vermoedelijke slachtoffer was wethouder voor de lokale Partij voor het Hogeland.’

Hij remde af bij het binnenrijden van Winsum. Door het zonnige weer was het erg druk met fietsers. Zo snel als hij durfde reden ze door het dorp, voordat hij het gaspedaal opnieuw diep intrapte.

‘Had ons slachtoffer iets met de windmolens te maken?’ vroeg hij. Baflo was de afgelopen maanden veelvuldig in het landelijke nieuws geweest. Er stond een groot windmolenpark gepland net buiten het dorp, wat op veel verzet stuitte. De protesten van de bevolking waren gegroeid van ludiek tot illegaal en de term terrorisme werd nu zelfs gebruikt.

‘Geen idee,’ zei Karin. ‘Veel meer kan ik zo snel niet vinden.’

De kerktoren van Baflo verscheen boven de bomen. Hij stuurde het dorp in. Ze kwamen langs de kerk die op een verhoogd stuk land stond en omzoomd werd door bomen. Hij draaide rechtsaf, volgde de weg langs de kleine supermarkt, de fietsenmaker en de garage en was toen alweer het dorp uit. Een industrieterrein volgde.

Het was niet te missen waar ze moesten zijn. Tweehonderd meter verderop lag een betonnen brug over het kanaal. Links stonden bomen. Rechts strekten zich aan weerszijden van het water donkere akkers uit. Drie politiewagens blokkeerden de brug. In de berm stonden auto’s van passanten en media. Hij herkende een busje van RTV NOORD.

Bij het afzetlint had zich een groep van zo’n twintig mensen verzameld. Met witte schermen was een stuk van het kanaal en de akker daarachter afgezet. De forensisch rechercheurs liepen rond in hun witte pakken.

‘Zet hem hier maar in de berm,’ zei Karin.

Zoals wel vaker op een plaats delict hing er een vreemde sfeer in de lucht. Het was zonnig en de vogels floten en toch wist iedereen dat er iets ergs gebeurd was. De toeschouwers werden heen en weer geslingerd tussen afschuw en fascinatie. Bij een enkeling

was er van de afschuw zelfs niets te zien. Ramptoeristen, hij had er weinig respect voor.

De toeschouwers weken uiteen om ze langs te laten. Hij groette de dienstdoende agent die het afzetlint voor hen optilde. Een witte tent stond in de berm voor het onderzoeksteam. Hij herkende de man met het blauwe haarnetje. 'Mo, wat heb je voor ons?'

Mohamed draaide zich om. Een gulle lach brak door op zijn gezicht en hij sloeg Martin op de schouder. 'Dooie, dat is lang geleden. Hoe gaat het?'

'Goed. Wat heb je voor ons?'

Mohamed draaide zich naar de afzetting bij het kanaal. 'De vrouw is vanochtend gevonden door een boer die naar zijn land ging. Ze lag half aangespoeld in het riet.'

'Verdronken?'

'Acht ik onwaarschijnlijk.' Mohamed zag zijn vragende blik. 'Ik kan het uitleggen, maar dit moet je echt met eigen ogen zien. Het is geen prettig gezicht.'

Ze kregen een haarnetje en handschoenen aangereikt. Terwijl hij de beschermende kleding aantrok, keek Martin naar de mensen achter het afzetlint. Ook aan de andere kant van de weg stond een groepje toeschouwers. Snel wendde hij zich tot een agent van de uniformdienst. 'Zorg ervoor dat je de toeschouwers filmt. Ik wil weten wie er allemaal staan te kijken. En doe het een beetje onopvallend.'

'Komt in orde.'

Weg was de agent. Martin liet zijn blik nogmaals rondgaan. Net als met pyromanen die hun eigen werk bewonderden, kwam het geregeld voor dat een moordenaar alles wilde zien. De consternatie op een plaats delict werkte voor sommigen als een magneet. Bepaalde mensen kregen van de meest vreemde dingen een kick.

'Geen camera's in de directe omgeving,' merkte Karin op. 'Op het industrieterrein wel, maar je kunt deze plek ook van de andere kant benaderen. Dan zijn er veel mogelijke routes.'

'En dan gaan we er al vanuit dat het lichaam hier is gedumpt.'

zei Martin. ‘Het kan ook een stuk meegedreven zijn.’

Toch riep hij de jonge Bram bij zich, die net aan kwam lopen. ‘Zorg ervoor dat je alle mogelijke autoroutes naar deze brug in kaart brengt. Ik wil van elke route weten welke bewakingscamera’s er zijn. En vraag die beelden op.’

Mohamed ging hen voor het land op. Een smalle geïmproviseerde brug, bestaande uit twee dikke houten balken, leidde over een sloot die verderop uitkwam op het kanaal. De regen van de afgelopen weken maakte de akker tot een verraderlijke plek en direct bij de eerste stap zakte Martin weg in de klei.

‘Ik vermoed dat het lichaam hier gedumpt is,’ zei Mohamed. ‘Er is vrijwel geen stroming in het kanaal. En de weinige stroming die er staat komt vanaf de kant van het dorp, dus dan zou het lichaam eerder gespot moeten zijn.’

Mohamed zakte tot boven zijn enkels weg in de modder. Met zwaaiende armen bleef hij overeind, terwijl Martin te hulp schoot. Onverstoorbaar praatte de forensisch rechercheur verder. ‘We hebben tot dusver geen sporen gevonden op de akker. Met het weer van de afgelopen dagen was het onvermijdelijk om voetafdrukken achter te laten.’

Martin keek achter zich en zag duidelijk waar hij had gelopen.

‘Dus mijn hypothese is,’ zei Mohamed, ‘dat het lichaam vanaf de brug in het water is gekieperd. Het is een stukje weggedreven en hier tot stilstand gekomen in het riet.’

Mohamed stopte op zo’n dertig meter van de weg. De witte schermen leidden schuin naar beneden, waar een groepje mannen in witte pakken over een lichaam gebogen stond. Er werd druk gefotografeerd. Vanaf hier kon Martin nog weinig zien.

‘Ze zijn zo klaar. Dan kunnen jullie er bij.’ Mohameds blik schoot heen en weer tussen Martin en Karin. ‘Ik denk dat jullie de handen vol gaan hebben aan deze.’

‘Nu ben je ons gewoon aan het pesten,’ protesteerde Karin.

Mohamed lachte. ‘Nee, echt.’

De andere mannen klommen tegen de oever omhoog.

Ongeduldig wachtte Martin tot Mohamed het initiatief nam. Als leidinggevende van de forensische recherche was hij verantwoordelijk voor het vastleggen van alle bruikbare sporen. Dit was momenteel zijn plaats delict en er was altijd het risico dat de plaats vervuild raakte met andere sporen.

‘Kom maar voorzichtig.’ Mohamed ging hen voor. Ze glibberden langs de oever naar beneden.

Daar in het riet lag het levenloze lichaam. Martin zag de vrouw die grotendeels uit het water stak. Haar bovenbenen en knieën verdwenen net onder water, om vervolgens vanaf de kuiten weer op het bruine water te drijven. Boven haar middel lag ze op het droge, gevangen door het riet.

Haar gezicht was opzij gericht. De oogleden waren gesloten en het was ineens duidelijk waar Mohamed zo cryptisch over sprak. Geschrokken bleef Martin staan, zijn ene voet op het gras van de oever, zijn andere net in het water.

De vrouw was volledig kaalgeschoren. Haar hoofd was een glimmende huidkleurige bal en deed hem denken aan een kankerpatiënt. Het was een onwerkelijk gezicht, wat nog erger werd door haar voorhoofd.

In het voorhoofd van de vrouw stond een groot hakenkruis gekerfd. Het opgedroogde bloed vormde een strakke zwartrode lijn, in fel contrast met de bleke huid eromheen. Een klein stroompje liet zien waar het bloed uit de inkerving naartoe was gelopen. Het liep omhoog, wat betekende dat het droog was voor ze hier werd gedumpt.

Heel even schoten Martins gedachten naar een ander lichaam dat hij had zien liggen. Een soort stroomstoot ging door zijn lichaam. Hij wankelde en zijn voet glibberde weg. Snel greep hij met zijn rechterhand het riet vast om niet te vallen. Het lukte hem om zijn evenwicht te hervinden.

Karin keek hem aan. ‘Gaat het?’

‘Sorry, ik gleed weg.’

Dit was geen gewone moord. Hij had vele ernstige verwondin-

gen gezien. Mensen wiens tong weggesneden was, mensen die in koelen bloede van korte afstand door het hoofd geschoten waren en lijken die volledig leeggebloed waren. Maar dit was ongekend. Hij leunde voorover om het hakenkruis te bestuderen.

Mohamed bukte en draaide heel voorzichtig het hoofd. ‘Vanwege die toetakeling en het feit dat ze is kaalgeschoren, ga ik ervan uit dat ze dood was voordat ze in het water belandde. We gaan uiteraard kijken of er water in haar longen zit. Mijn geld zet ik op een doodsoorzaak door hoofdtrauma.’

Het hoofd van de vrouw was inmiddels zo ver gedraaid dat Martin haar achterhoofd kon zien. Nu er geen haar meer was om het te bedekken, was de flinke deuk in haar schedel goed zichtbaar.

‘Waarschijnlijk is haar schedel gebroken. Iemand heeft haar van achteren doodgeslagen.’

Het beeld was misselijkmakend. Martins gedachten gingen razendsnel. Voorzichtig verzette hij zijn voet, zodat hij zich over het lichaam heen kon buigen.

‘Die arm.’ Hij wees naar de rechterarm, die in een onnatuurlijke bocht lag. Een stuk bot duwde de huid net onder de elleboog ver naar buiten.

‘Gebroken,’ bevestigde Mohamed. ‘En gezien de kneuzingen is dat voor haar dood gebeurd.’

Martin keek op naar Karin. Het duurde even voor hij haar ogen ving, omdat ook zij haar blik haast niet kon losmaken van het lichaam. ‘Wat denk jij?’

‘Ik denk dat Mo gelijk heeft,’ zei ze. ‘Dit is geen simpele roofmoord.’

Martin bestudeerde de kleding van het slachtoffer. ‘Hoe lang ligt ze hier al?’

Mohamed kwam overeind. ‘Ik kan momenteel alleen een schatting geven, maar ze is al wel een tijdje dood. Minstens vierentwintig uur, waarschijnlijk langer. Dat zegt niet dat ze hier al vierentwintig uur ligt.’

‘Was ze goed te zien vanaf de weg?’

‘Valt tegen. Door haar kleding viel ze amper op in het donkere water en het riet blokkeerde haar bovenlichaam. Je moest goed kijken wilde je haar zien.’

Karin schudde haar hoofd. ‘Er is hier volgens mij amper verkeer. Zaterdag en zondag regende het. Kleine kans dat er veel fietsers waren.’

‘Dus ze kan hier al best even liggen.’

‘Vanmiddag weet ik meer,’ zei Mohamed.

Martin had genoeg gezien. Hij bedankte de forensisch rechercheur en klom samen met Karin tegen de oever omhoog. Zijn kleren zaten onder de moddervlekken. Bij Karin was het niet veel beter.

‘De link met de oorlog doet ergens aan denken,’ zei ze.

Hij wist waar ze op doelde. De hele discussie rondom het windmolenpark was misbruikt door een groep demonstranten die lokale politici afbeeldden in nazi-uniformen. De parallel met de oorlog werd graag getrokken, omdat de meewerkende partijen als NSB’ers werden gezien. Om het nog erger te maken was de opdrachtgever voor het park een Duits energieconcern. Dit leek de volgende radicale stap in de protesten.

‘Denk je echt dat ze zo ver zouden gaan?’ vroeg hij. Tot nu toe ging het om flyers, vandalisme en bedreigingen. Er was nog niemand fysiek aangevallen, laat staan vermoord. ‘En waarom dan zij? Was zij fervent voorstander van de windmolens?’

Karin haalde haar schouders op. Het was in ieder geval duidelijk in welke richting het onderzoek eerst ging.

Ploeterend door de modder liepen ze terug naar de weg. De groep toeschouwers was gegroeid. Voor veel mensen voldeed dit blijkbaar aan alle eisen van een leuk dagje uit. Het was heerlijk lenteweer en ondanks dat er niets te zien was, zorgde de aanwezigheid van de politie voor het nodige vermaak. Martin schudde zijn hoofd.

Hij belde Thomas. ‘Wij komen naar het bureau. Kan jij in de tussentijd uitzoeken wie Petra als laatste heeft gezien en waar? En

wie heeft haar als vermist opgegeven en wanneer?’

Vervolgens zocht Martin het nummer van Quito op, data-analist van de digitale recherche. ‘Quito, ik heb werk voor je. Ik wil graag de telefoongegevens van het mobieltje van ons slachtoffer. Locatie, belgeschiedenis, alles. Het gemeentesecretariaat kan je haar nummer geven.’

Hij hing op en keek waar Karin was gebleven. Ze stond verderop met toeschouwers te praten. Terwijl hij een moment rust probeerde te pakken, gingen zijn gedachten terug naar de korte flashback van net. Hij voelde een knoop in zijn maag. Waarschijnlijk was het logisch dat zijn brein de vergelijking maakte en moest hij er verder niets achter zoeken. Het zou vanzelf weer verdwijnen.

Zuchtend sloot hij zijn ogen. Eindelijk stond hij weer als leidinggevende rechercheur op de plaats delict van een moord. De opluchting stroomde vanuit zijn kruin tot aan het puntje van zijn tenen. Hij schaamde zich een beetje voor zijn blijdschap, maar kon die onmogelijk tegenhouden.

Karin voegde zich bij hem en ze liepen samen naar de auto. De verslaggever van RTV NOORD drukte een microfoon onder zijn neus in de hoop op een quote waarvan hij wist dat die niet zou komen. De politiewoordvoerder zou straks het woord doen. Tot die tijd konden de media slechts gissen. In hun stoutste dromen zouden ze nog niet bedenken hoe het lichaam erbij lag. Zodra dat bekend werd, barstte de hel los.